

UN-HABITAT

United Nations Human Settlements Programme

Programme des Nations Unies pour les établissements humains - Programa de las Naciones Unidas para los Asentamientos Humanos

UN-HABITAT Warsaw Office, Ul. Chalubinskiego 4, 00-928 Warsaw (Poland)
Telephone +48 22 630 17 20 Fax +48 22 630 17 22 Website: <http://www.unhabitat.org.pl>

Warszawa, 27 czerwca 2007 r.

Program Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich (UN-HABITAT)

Warszawskie Biuro UN-HABITAT

1. Historia UN-HABITAT

W 1976 roku w Vancouver Organizacja Narodów Zjednoczonych zorganizowała pierwszą międzynarodową konferencję poświęconą narastającym problemom rozwoju miast, nazwaną Habitat I. W jej rezultacie 56 państw, w tym Polska, stało się założycielami protoplasty wyspecjalizowanego Programu Narodów Zjednoczonych do spraw Osiedli Ludzkich (UN-HABITAT), który stał się główną instytucją zmagającą z problemami wynikającymi z masowego wzrostu liczby mieszkańców miast, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

W 1996 r. w Stambule, ONZ zorganizowała kolejną konferencję na temat miast – tzw. Habitat II. Jej celem była ocena rezultatów działań podjętych w następstwie konferencji w Vancouver i wyznaczenie celów UN-HABITAT na nowe tysiąclecie. Podczas stambulskiego spotkania nazwanego „Szczycem Miast”, 171 państw zaaprobowało dokument polityczny nazwany Agendą Habitatu, zawierający ponad 100 zobowiązań i 600 rekomendacji.

2. Wizja strategiczna Programu

Strategie redukcji ubóstwa na terenach miejskich są wynikiem obserwacji postępującej urbanizacji, globalizacji, rozwoju slumsów i nierówności społecznych w miastach. Porównywane są one z zasadami, którymi kieruje się UN-HABITAT, a więc - zrównoważonym rozwojem terenów miejskich, zapewnieniem schronienia dla wszystkich potrzebujących, poprawą życia mieszkańców slumsów, zapewnieniem dostępu do wody pitnej i infrastruktury kanalizacyjnej, włączeniem w życie społeczne, ochroną środowiska i prawami człowieka. W miarę nabywania doświadczeń okazuje się, że koniecznym warunkiem do redukcji poziomu ubóstwa jest wypracowanie właściwych mechanizmów zarządzania rozwojem miast, na które składa się zaangażowanie w ten proces wszystkich zainteresowanych partnerów.

Biorąc to pod uwagę, strategiczna wizja UN-HABITAT podlega stałej ewolucji. Szczególną uwagę poświęca się zagadnieniom zarządzania zrównoważonym rozwojem miast, finansowania mieszkalnictwa i osiedli ludzkich oraz partnerstwu strategicznemu. Rozwinięta wizja strategiczna jest zarówno dalekosiężna, jak i pragmatyczna. Pozostaje ona zgodna z normami społecznymi i zasadami polityki Programu, a także z jego mandatem oraz możliwościami i celami partnerów.

3. Działalność operacyjna Programu

Działalność operacyjna Programu skoncentrowana jest na pomocy rządów w formułowaniu polityk i strategii, celem stworzenia i wzmocnienia odpowiednich zdolności zarządczych na poziomie krajowym oraz lokalnym.

W celu zdefiniowania ograniczeń i możliwości rozwoju osiedli ludzkich, UN-HABITAT proponuje pomoc ekspercką. Dotyczy ona analizy i określenia możliwości poszczególnych polityk, opracowania i wdrożenia projektów z dziedziny mieszkalnictwa i rozwoju miast, mobilizacji środków oraz pomocy zewnętrznej w celu osiągnięcia poprawy warunków życia w osiedlach ludzkich. Krajowy proces budowania umiejętności obejmuje nie tylko instytucje centralne, ale także inne podmioty, w tym organizacje wspólnotowe i pozarządowe, uniwersytety i ośrodki badawcze oraz władze lokalne. Podkreślana jest przy tym konieczność wzmocnienia zdolności rządów w monitorowaniu sposobów zarządzania osiedlami ludzkimi.

Zgodnie z planem pracy, działalność operacyjna UN-HABITAT obejmuje następujące priorytety:

1. Promocję polityk zapewniających schronienie dla każdego;
2. Poprawę zarządzania ośrodkami miejskimi;
3. Redukcję ubóstwa w ośrodkach miejskich;
4. Poprawę warunków życia w osiedlach ludzkich;
5. Zarządzanie na terenach pokonfliktowych i dotkniętych zniszczeniami.

Działając w charakterze katalizatora w mobilizowaniu współpracy technicznej, UN-HABITAT popiera wdrażanie założeń Agendy Habitatu na poziomie lokalnym, krajowym i regionalnym. Doświadczenia wyniesione z działań praktycznych, stanowią także podstawę dla formułowania założeń polityk i tworzenia wytycznych, zwłaszcza w ramach dwóch światowych kampanii Programu dotyczących bezpiecznego (pewnego) zarządzania ziemią oraz dobrego zarządzania ośrodkami miejskimi.

4. Warszawskie Biuro UN-HABITAT

4a. Informacje ogólne

Warszawskie Biuro UN-HABITAT oficjalnie zainaugurowało swą działalność 2 października 2006 r., w obchodzonego dnia Światowym Dniu Habitatu (*World Habitat Day-WHD*). Biuro powstało jako efekt zobowiązań RP na konferencji Habitat II w Stambule, po podpisaniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Programem Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich z dnia 7 kwietnia 2005 r.

Biuro UN-HABITAT w Warszawie, które jest pierwszą tego typu instytucją w Europie Środkowej, Wschodniej i Południowej, wzmacnia znaczenie UN-HABITAT oraz Rzeczypospolitej Polskiej na arenie międzynarodowej, umożliwiając rozwój aktywności programu w tej części świata. Ustanowienie Biura w Warszawie wpływa na wzrost roli Polski jako animatora przemian w zakresie polityki mieszkaniowej i urbanistycznej w regionie. Obszar kompetencji Biura obejmuje 20 krajów Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej.

4b. Zadania Biura

Zgodnie z mandatem UN-HABITAT, zwłaszcza w zakresie wdrażania w życie założeń Deklaracji Stambulskiej ws. Osiedli Ludzkich, Agendy Habitatu oraz Milenijnych Celów Rozwoju dotyczących zrównoważonego rozwoju osiedli ludzkich, głównymi zadaniami Biura są:

1. Wzmacnianie i poszerzanie współpracy Polski oraz innych krajów Europy Środkowej, Południowej i Wschodniej z UN-HABITAT oraz innymi agendami, programami oraz funduszami Narodów Zjednoczonych.

2. Wymiana informacji i wzmacnianie powiązań między UN-HABITAT a ministerstwami krajów Regionu, odpowiedzialnymi za problemy mieszkalnictwa, gospodarki przestrzennej i rozwoju osiedli ludzkich.
3. Zwiększanie możliwości dostępu zainteresowanych krajów Europy Środkowej, Południowej i Wschodniej do unijnych funduszy rozwojowych za pośrednictwem Systemu NZ oraz poprzez innych donorów zewnętrznych.
4. Promowanie i udział ekspertów z Polski i z regionu, w tym naukowców i urbanistów, w pracach UN-HABITAT.

Merytoryczna działalność Biura obejmuje pięć obszarów tematycznych, odpowiadających priorytetom działań UN-HABITAT w Europie.

Należą do nich:

1. *Global Tool Development Network*.
2. Program Wzmacniania Zdolności Regionalnych na rzecz Rozwoju Miast i Mieszkalnictwa w Południowo-Wschodniej Europie (*RCSP*).
3. Strategie Rozwoju Miast.
4. Plany operacyjne i polityka w zakresie budownictwa socjalnego na wynajem.
5. Poprawa warunków życia w osiedlach wybudowanych niezgodnie z prawem, w tym osiedlach Romów.

Biuro jest odpowiedzialne za:

1. Koordynację programów i działań państw Europy Środkowej, Południowej i Wschodniej, związanych z wdrażaniem w życie założeń Agendy Habitatu oraz odpowiednich Milenijnych Celów Rozwoju.
2. Prowadzenie działań promocyjnych i innych, w celu propagowania założeń Agendy Habitatu i odpowiednich Milenijnych Celów Rozwoju.
3. Rozwijanie i realizowanie projektów współpracy technicznej, świadczenie usług doradczych oraz ułatwianie wymiany wiedzy i informacji.
4. Promowanie kontaktów pomiędzy instytucjami państwowymi i prywatnymi, w celu wzmacniania współpracy ukierunkowanej na zrównoważony rozwój osiedli ludzkich.
5. Organizowanie seminariów, treningów i szkoleń na temat mieszkalnictwa i zrównoważonego rozwoju osiedli ludzkich na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym.
6. Organizację spotkań (Rad Doradczych) Ministrów państw Regionu odpowiedzialnych za problemy mieszkalnictwa i osiedli ludzkich z przedstawicielami UN-HABITAT, w celu wypracowania mechanizmów współpracy w regionie.

Obszary działań w ramach współpracy technicznej:

1. Rozwój krajowych i regionalnych instrumentów wdrażania strategii budownictwa socjalnego na wynajem oraz polityki w tym zakresie.
2. Wzmacnianie zdolności pozyskiwania środków finansowych na rozwój podstawowej infrastruktury, budownictwa socjalnego oraz poprawę warunków życia w miastach przez wspólnoty lokalne.
3. Popieranie partycypacyjnego planowania przestrzennego.
4. Popieranie innowacyjnych i efektywnych rozwiązań, w celu normalizacji i poprawy warunków życia w osadach ludności romskiej.

4c. Rada Doradcza

Rada Doradcza Biura składa się z Ministrów lub ich przedstawicieli odpowiedzialnych za problematykę urbanizacji w 20 krajach regionu. Przewodniczącym jest z urzędu Minister Budownictwa RP.

Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się 25-26 lutego 2007 r. w Warszawie, z udziałem przedstawicieli 18 krajów regionu, obserwatorów oraz przedstawicieli Programu na czele z Dyrektorem Wykonawcą UN-HABITAT i zastępcą Sekretarza Generalnego ONZ Panią Anną K. Tibajjuka. Kontynuacja posiedzenia miała

miejsce w Bukareszcie w dniach 21 i 22 czerwca 2007 r. Spotkania stanowiły okazję do dyskusji na temat zacieśniania współpracy poszczególnych krajów regionu z Warszawskim Biurem UN-HABITAT.

5. Światowy Dzień Habitatu (*World Habitat Day – WHD*)

Z inicjatywy Narodów Zjednoczonych pierwszy poniedziałek października ustanowiono Światowym Dniem Habitatu. W zamierzeniu organizatorów, uroczystości i imprezy w tym dniu pozwolić mają na chwilę refleksji o stanie osiedli ludzkich i podstawowym prawie człowieka do odpowiedniego schronienia. Przypominają o zbiorowej odpowiedzialności za przyszłość osiedli ludzkich.

Na temat przewodni Światowego Dnia Habitatu w 2007 roku zostało wybrane hasło: „*A safe city is a just city*” („Miasto bezpieczne to miasto sprawiedliwe”). Obchody Dnia rozpoczną się 1 października br. w stolicy Holandii - Hadze. Polskie obchody będą miały miejsce w Warszawie 3 października br., zaś w dzień później - 4 października br., uroczystości związane z Dniem rozpoczną się w Monterrey w Meksyku.

Dyrektor Wykonawcza Programu Anna K. Tibaijuka weźmie udział w obchodach Dnia w meksykańskim Monterrey, a jej zastępca Pani Inga Björk-Klevby przybędzie w tym celu do Warszawy.

Wybór problematyki bezpieczeństwa w mieście nie został dokonany przypadkowo. Na poczucie bezpieczeństwa obywateli składa się szereg obiektywnych przyczyn wzmacnianych przez subiektywne odczucia mieszkańców. Do tych pierwszych należą:

- Wzrost przestępstw i aktów przemocy.
- Eksmisje.
- Zagrożone poczucie posiadania.
- Ale również sposób funkcjonowania miasta w aspekcie społecznym i technicznym.

Wskazane tutaj zagrożenia stanowią wyzwanie zarówno dla rządów centralnych jak i władz lokalnych. Był to jeden z powodów, dla którego Narody Zjednoczone wybrały na temat przewodni tegorocznego Światowego Dnia Habitatu problematykę bezpieczeństwa w ośrodkach miejskich.

Zapraszając do udziału w konferencji organizowanej w ramach polskich obchodów Dnia, polecamy zapoznanie się z zawartością na stron internetowych Programu UN-HABITAT oraz jego Warszawskiego Biura (www.unhabitat.org.pl/pl/).